דרוש לשקול את כל מתכנני הכלאות

המחברים מנסים להשוות בין תוצאות פרת ההולשטיין לבין גזעים אחרים ועל ידי כך מספקים מידע למגדלים ששוקלים להכליא את הגזע שחור-לבן עם קווים אחרים.

מספר הולך ומתרחב של מגדלי בקר בארה"ב מזריעים את פרות ההולשטיין עם גזעים אחרים ("הכלאות"). למה הם עושים זאת? להלן מספר סיבות שהמגדלים ציינו:

- ירידה בפוריות בגזע ההולשטיין.
- עלייה באירועי תחלואה.
- ירידה במשך הזמן היצרני: הממוצע כעת הגיע לשתי תחלובות וחצי.
- שיעור ההמלטות הקשות במבכירות הולשטיין, שהוא גבוה מאשר בגזעים אחרים
- השינוי בתשלום עבור החלב לכיוון של יותר תמורה למוצקים, מעמיד את בקר ההולשטיין בעמדה נחותה לעומת גזעים אחרים.
- יתכן שלאחר שנים של טיפוח ההולשטיין, שיעור הריבוי בשארות (inbreeding) אחראי לבעיות פוריות ולקיצור ההישרדות היצרנית.

דרוש לבצע מחקר מכוון כדי לאמוד את הערך של תוכניות הכלאה בעדרים מסחריים

ההתייחסות לטיפוח של רבים ממגדלי הבקר לחלב בארה"ב, ספוגה במרכיב רגשי חזק מאד. באופן מסורתי, בארה"ב גדלו שישה גזעי בקר לחלב (שבעה אם כוללים בנפרד את ההולשטיין האדום) שמקורם מצפון אירופה. לאחרונה מספר מגדלים מגלים עניין בשלושה גזעים אירופאים "חדשים", אשר ככל הנראה יכולים לשמש לתוכניות ההכלאה עם ההולשטיין: המונביליארד (צרפת), ושני גזעים סקנדינביים: הנורבגי האדום והשוודי האדום. השימוש בגזעים האירופאים האלו יכול להיראות למגדלים מסוימים כ-"אנטי-אמריקאי" כי, איך יכול להיות שבמאה ה-21, הצרפתים והסקנדינבים הצליחו לטפח בקר לחלב שמתחרה עם זה של ארה"ב?

ובכן, לשלושת הגזעים האירופאים ה"חדשים" נקודות חוזקה בגללן ניתן להניח שיש להם מה לתרום בתוכניות הכלאה.

- המונביליארד, הנורבגי האדום והשוודי האדום אינם גזעים "חדשים" בקשר לייצור חלב או להישרדות יצרנית. שלושתם גוברים על האירשייר, הג'רסי, השורטורן לחלב והגרנסי ברמת ייצור חלב. יתכן שהג'רסי מניב חלב עם שיעור שומן גבוה יותר מהמונביליארד (טבלה 1). בשוודיה, ב-2002, ריכוז הסת"ס של השוודי האדום היה 95,000 בממוצע, לעומת 120,000 של ההולשטיין (ממקור אמריקאי). ההולשטיין ייצר רק 3.6 ק"ג שומן ו-14 ק"ג חלבון יותר לתחלובה מאשר השוודי האדום, אבל אצל

פרת מונביליארד בחצר ההמתנה בקבוץ בית זרע

האופציות כאשר

Les Hansen and Jack Sperbeck
Hoards Dairyman – דצמבר 2003
תרגם דניאל הוכמן, שה"מ,
המחלקה לבקר

השוודי האדום המרחק בין המלטות היה 13.0 חודש, לעומת 13.4 בהולשטיין. שיעור ההמלטות הקשות במבכירות היה 3.8 בשוודי האדום ו-7.3 אצל ההולשטיין ושיעור התמותה בהמלטה במבכירות היה 5.3 בשוודי האדום ו-10.7 אצל ההולשטיין.

- לשלושת הגזעים אוכלוסיות גדולות (טבלה 2). ב- 2001 השתתפו בביקורת חלב 333,767 פרות מונביליארד בצרפת, 428,567 שוודי אדום בשוודיה ו-261, 572 נורבגי אדום בנורבגיה.
- הצרפתים והסקנדינבים אינם מטפחים לתכונה המכונה "אופי חלבני", ולכן הגזעים האלו הם יותר "בשרניים" מההולשטיין. בצרפת ניתן משקל מסוים למצב גופני. לכן, פרות מגזעים אלו נראות

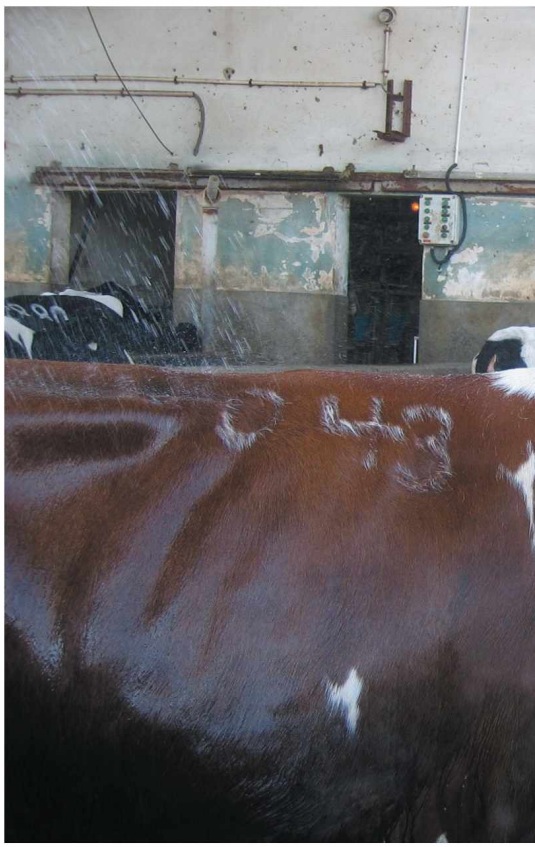

טבלה 1. ייצור ממוצע לתחלובה, חלב ומוצקים, לפי גזעים*

הגזע	תנובת שומן+חלבון (ק"ג) לתחלובה	תנובת חלב (ק"ג) לתחלובה
הולשטיין	700	10,612
שוודי אדום[1]	682	9,685
שוויצרי חום	643	8,760
ג'רסי	594	7,278
מונביליארד[2]	571	8,541
נורמנד	569	7,875
גרנסי	541	6,995
אירשייר	533	7,619
שורטהורן לחלב	481	7,248

* נתוני ספר העדר האמריקאי (USDA)
[1]ערכים מביקורת החלב בשוודיה, מומרים לבסיס ארה"ב.
[2]ערכים מביקורת החלב בצרפת, מומרים לבסיס ארה"ב.

טבלה 2. מספר פרות בביקורת חלב לפי גזעים וארצות

הגזע	ארה"ב	צרפת	סקנדינביה
הולשטיין	3,904,678	1,881,578	162,248
שוודי אדום	0	0	428,567
מונביליארד	0	333,767	0
נורמנד	0	264,887	0
ג'רסי	157,885	1,521	1,786
שוויצרי חום	15,012	14,563	0
גרנסי	10,865	0	0
אירשייר	7,308	0	0
שורטהורן לחלב	3,525	0	0

פחות "חלבניות" ממה שנהוג בארה"ב. בצרפת, בגזע נוסף - נורמנד, שהוא מאד פופולרי, אחוזי ההתעברות בהזרעה הראשונה היו 53% לעומת 45% בהולשטיין.

לפי הקריטריונים האמריקאים, לא צריך להתייחס לנורמנד ולמונביליארד כאל גזעים דו-תכליתיים.

דרוש לבצע מחקר מכוון כדי לאמוד את הערך של תוכניות הכלאה בעדרים מסחריים. למשל, באוניברסיטת מינסוטה מתקיימות בימים אלה תוכניות הכלאה בין הולשטיין וג'רסי ובין הולשטיין ומונביליארד.

בנוסף, אנו מקבלים ובוחנים נתוני ייצור, פוריות, אופן המלטה והישרדות יצרנית מ-7 רפתות בקליפורניה בהן מצעים הכלאות תוך שימוש בהולשטיין, ג'רסי, שוויצרי חום, נורמנד, מונביליארד וסקנדינבי אדום. ■